

SON § 197**Uppdrag från regionstyrelsen. Förslag på åtgärder för att minska barnfattigdomen på Gotland**

Ärendenummer: SON 2025/403

Paragraf föregående instans: SON/AU § 130

Socialnämndens beslut

- Socialnämnden har tagit del av kartläggningen och ställer sig bakom förslag till åtgärder.
- Socialnämnden uppdrar åt socialdirektören att se över och föreslå vad socialförvaltningen kan göra mer än idag för att bekämpa barnfattigdomen. Uppdraget ska redovisas i juni 2026.

Sammanfattning

Vänsterpartiet motionerade 2022-12-12 om: ”Att uppdra åt barn och utbildningsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt socialnämnden att kartlägga situationen och utreda hur de inom respektive nämnd samt gemensamt kan stärka och utveckla sitt arbete för att utjämna skillnader i barns ekonomiska uppväxtvillkor.” Motionen gick på underremiss till socialnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och barn- och utbildningsnämnden. Socialförvaltningen och Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen lämnade redovisning kring hur verksamheterna arbetar för att mildra konsekvenserna av barnfattigdom på Gotland och möta barnens behov av välfärd oaktat ekonomiska förutsättningar.

Regionfullmäktige behandlade ärendet i september 2024 (RF 2024-09-30 § 141) och formulerade följande uppdrag till regionstyrelsen: ”Motionen bifalls på så sätt att regionstyrelsen får i uppdrag att gemensamt med underlag från regionstyrelsen, socialnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden, barn- och utbildningsnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden kartlägga situationen för barn på Gotland och utifrån det ta fram förslag på åtgärder för att minska barnfattigdomen på Gotland.”

En kartläggning har gjorts utifrån kontakt med olika verksamheter inom Region Gotland samt inom det gotländska civilsamhället i syfte att åskådliggöra några av de samhälleliga utmaningar som påverkar barnfamiljers ekonomiska utsatthet. Utifrån den inhämtade informationen belyses problematiken och därtill ges förslag på åtgärder.

Bedömning

Arbetet med att motverka barnfattigdom handlar om att bryta negativa mönster som ibland spänner över flera generationer, vilket kräver ett långsiktigt och strukturerat arbete. Då krävs åtgärder som både minskar fattigdomen och åtgärder som minskar fattigdomens effekter. För att minska effekterna av ekonomisk utsatthet och barnfattigdom är det inte alltid mest gynnsamt att

identifiera enkla och konkreta åtgärdsförslag, då konsekvenserna ofta har sitt ursprung i flera grundorsaker. Region Gotland har i sitt grunduppdrag redan i dagsläget arbetssätt och metoder för att minska effekterna av barnfattigdom. Utredarna har fastslagit tre förslag på åtgärder såsom:

- Öka föräldrars möjlighet till egenförsörjning
- Barnkonsekvensbeskrivningar inför beslut
- Kunskapshöjande åtgärder

Att i denna kartläggning ange mer specifika åtgärder och arbetssätt bedöms som problematiskt, då den heltäckande bilden av förvaltningarnas grunduppdrag i kombination med behovsinventering hos målgrupperna inte går att överblicka i sin helhet. Utredarna bedömer därmed att respektive förvaltning bör erbjudas kunskapshöjande insatser kring barnfattigdomens konsekvenser, för att därefter identifiera vilka utvecklingsbehov som föreligger inom den egna förvaltningen.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv:

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv
Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter blev svensk lag 2020, Lag (2018:1197), i vilken Artikel 3 anger att: I alla åtgärder som rör barn ska i första hand det som bedöms vara barnets bästa beaktas.
2. Ekonomiskt perspektiv
Central för hela kartläggningen och dess åtgärdsförslag.
3. Barnperspektiv
Central för hela kartläggningen och dess åtgärdsförslag.
4. Jämställdhetsperspektiv
Ensamstående föräldrar har större ekonomiska svårigheter än sammanboende. Enligt statistiska centralbyrån är tre fjärdedelar av ensamstående föräldrar kvinnor och en fjärdedel män.
5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv
I kartläggningen framkommer identifierade skillnader för föräldrars möjlighet till egenförsörjning avseende barnfamiljer boende i stad eller på landsbygderna.
6. Klimat och miljöperspektiv
Har ej beaktats.

Ärendets behandling under mötet

Marica Gardell, socialdirektör, föredrar ärendet.

Ordförande yrkar att socialnämnden beslutar enligt arbetsutskottets förslag och att:

- Socialnämnden uppdrar åt socialdirektören att se över och föreslå vad socialförvaltningen kan göra mer än idag för att bekämpa barnfattigdomen. Uppdraget ska redovisas i juni 2026.

Ordförande finner bifall till yrkandet.

På sammanträdet ges inspel till arbetet med uppdraget till socialdirektören.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse RSF, daterad 2025-09-22

Regionfullmäktiges uppdrag (RF 2024-09-30 § 141)

Rapport, Barnfattigdom på Gotland, Kartläggning och åtgärdsförslag

Skickas till

Regionstyrelsen, via registrator-rs

Samverkansledare Elisabeth Jonsson Höök, RSF

Strateg social välfärd Matilda Gränsmark, RSF